

KARTA PRZEDMIOTU II ROK

Rok akademicki 2025/2026

Kod przedmiotu	0915.7.FIZJ4.C5.TM	
Nazwa przedmiotu w języku	polskim	Terapia manualna <i>Manual therapy</i>
	angielskim	

1. USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE STUDIÓW

1.1. Kierunek studiów	<i>Fizjoterapia</i>
1.2. Forma studiów	<i>Stacjonarne/niestacjonarne</i>
1.3. Poziom studiów	<i>Jednolite magisterskie</i>
1.4. Profil studiów*	<i>praktyczny</i>
1.5. Osoba przygotowująca kartę przedmiotu	<i>dr Artur Marszałek</i>
1.6. Kontakt	<i>artur.marszalek@ujk.edu.pl</i>

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

2.1. Język wykładowy	<i>polski</i>
2.2. Wymagania wstępne*	<i>wiedza z zakresu anatomii, fizjologii i biomechaniki układu ruchu</i>

3. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

3.1. Forma zajęć	<i>wykłady, ćwiczenia kształtujące umiejętności praktyczne(CP)</i>	
3.2. Miejsce realizacji zajęć	<i>zajęcia tradycyjne w pomieszczeniu dydaktycznym UJK</i>	
3.3. Forma zaliczenia zajęć	<i>zaliczenie z oceną</i>	
3.4. Metody dydaktyczne	<i>Wykład: informacyjny z prezentacją multimedialną, dyskusja Ćwiczenia(CP): prezentacja multimedialna, demonstracja, obserwacja, dyskusja, zajęcia praktyczne, uczenie się oparte na rozwiązywaniu problemów</i>	
3.5. Wykaz literatury	podstawowa	<i>1. Olson Kenneth A. :Terapia manualna kręgosłupa, Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2016. 2.Derek Field, Jane Owen Hutchinson, red. wyd. pol. Śliwiński Z.: Anatomia palpacyjna Field da Elservier Urban @ Partner, Wrocław 2014</i>
	uzupełniająca	<i>1. Westerhuis P., Wiesner R., Wzorce Kliniczne w terapii manualnej wyd. Orto Kursy 2019 2. Kaltenborn F.: Manualne mobilizacje stawów kończyn. Wyd. Rolewski, Toruń, 1996. 3. Lisa A. DeStefano, red. wyd. pol. Sadowski A : Podstawy medycyny manualnej według Greenmana, Medipage, 2017 4. Petty N. J., red. wyd. pol. Z. Śliwiński: Badanie i ocena narządu ruchu, Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2010. 5. Rakowski A.: Terapia manualna holistyczna. Wyd.2, CTM 2017.</i>

4. CELE, TREŚCI I EFEKTY UCZENIA SIĘ

4.1. Cele przedmiotu (z uwzględnieniem formy zajęć)
Wykłady: C1. Zdobycie wiedzy odnośnie wykonywania podstawowych technik w terapii manualnej. Ćwiczenia kształtujące umiejętności praktyczne : C2. Opanowanie umiejętności testowania, diagnostyki oraz algorytmu postępowania w terapii manualnej. C3. Kształtowanie umiejętność interpretacji poszczególnych technik w terapii manualnej.
4.2. Treści programowe (z uwzględnieniem formy zajęć)
Wykłady: <i>Historia terapii manualnej. Podstawowe pojęcia terapii manualnej. Wskazania i przeciwwskazania.</i> <i>Podstawy biomechaniczne i patofizjologiczne terapii manualnej, gra stawowa, reguła wklęsło-wypukła Kaltenborna, zasada ruchomości wg Frischa, ruchy kątowe. Czynnościowe zaburzenia wewnątrz stawowe i zewnątrz stawowe, stały wzorzec deficytu ruchowego.</i> <i>Przyczyny czynnościowej dysfunkcji, patomechanizm zablokowań stawowych, zmiany odruchowe w obrębie tkanek miękkich. Somatomotoryczny efekt hamowania według Levita. Fizjologiczny i patologiczny opór końca ruchu według Maigna.</i>

4. Podział mięśni na toniczne, fazowe oraz wskaźnikowe. Ogólne zasady techniki energizacji mięśniowej - Poizometrycznej Relaksacji Mięśni (PIR).
5. Algorytm postępowania w terapii manualnej z uwzględnieniem holistycznego modelu usprawniania. Znaczenie autoterapii w procesie usprawniania fizjoterapeutycznego.

Ćwiczenia kształtujące umiejętności praktyczne:

1. Znaczenie i miejsce terapii manualnej w fizjoterapii z punktu widzenia IFOMPT. Cele, zadania i rodzaje terapii manualnej.
2. Ogólne badanie na potrzeby terapii manualnej – prowadzenie dokumentacji medycznej wzorując się na standardach wyznaczonych przez IFOMPT
3. Palpacja pod kątem terapii manualnej wybranych stawów i kręgosłupa.
4. Zasady badania stawów obwodowych. Manualne leczenie narządu ruchu (mobilizacja, mobilizacja z ruchem, trakcja) wg różnych szkół terapii manualnej – np. Maitland, Kaltenborn, Mulligan, McKenzie, Cyriax,
5. Zasady badania poszczególnych odcinków kręgosłupa (bierne pomiary kątowe): szyjnego, piersiowego, lędźwiowego i stawów krzyżowo-biodrowych – testy bezpieczeństwa, czerwone i żółte flagi.
6. Neurodymanika w podejściu klinicznym w terapii manualnej.

4.3. Przedmiotowe efekty uczenia się

Efekt	Student, który zaliczył przedmiot	Symbole kierunkowych efektów uczenia się
w zakresie WIEDZY zna i rozumie:		
W01	teoretyczne, metodyczne i praktyczne podstawy kinezyterapii, terapii manualnej i masażu oraz specjalnych metod fizjoterapii;	FIZJ_C.W7. FIZJ_OW5 FIZJ_OW6 FIZJ_OW7
W02	wskazania i przeciwwskazania do ćwiczeń stosowanych w kinezyterapii, terapii manualnej i masażu oraz specjalnych metod fizjoterapii;	FIZJ_C.W8.
w zakresie UMIEJĘTNOŚCI potrafi:		
U01	zaplanować, dobrać i wykonać zabiegi z zakresu kinezyterapii, terapii manualnej i masażu oraz specjalnych metod fizjoterapii;	FIZJ_C.U8. FIZJ_OU1 FIZJ_OU2 FIZJ_OU3 FIZJ_OU4
U02	obsługiwać i stosować urządzenia z zakresu kinezyterapii, fizykoterapii, masażu i terapii manualnej oraz specjalnych metod fizjoterapii;	FIZJ_C.U9.
U03	wykazać zaawansowane umiejętności manualne pozwalające na zastosowanie właściwej techniki z zakresu kinezyterapii, masażu i terapii manualnej oraz specjalnych metod fizjoterapii;	FIZJ_C.U10.
w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH jest gotów do:		
K01	przestrzegania praw pacjenta i zasad etyki zawodowej;	FIZJ_OK4
K02	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;	FIZJ_OK5

4.4. Sposoby weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się

Efekty przedmiotowe (symbol) Sposób weryfikacji (+/-)	Sposób weryfikacji (+/-)																				
	Egzamin ustny/pisemny*			Kolokwium*			Projekt*			Aktywność na zajęciach*			Praca własna*			Praca w grupie*			Inne (jakie?)* zaliczenie praktyczne		
	Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć		
	W	C	..	W	C	..	W	C	..	W	C	P	..	W	C	P	..	W	C	P	..
W01				x																x	
W02				x																x	
U01										x			x							x	
U02										x			x							x	
U03										x			x							x	
K01				x									x			x				x	
K02				x									x			x				x	

*niepotrzebne usunąć

4.5. Kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się		
Forma zajęć	Ocena	Kryterium oceny
wykład (W)	3	Wynik kolokwium na poziomie 61%-68% Zna zasady diagnostyki na potrzeby terapii manualnej. Potrafi określić wskazania i przeciwwskazania do zabiegów z zakresu terapii manualnej.
	3,5	Wynik kolokwium na poziomie 69%-76% Zna zasady diagnostyki na potrzeby terapii manualnej. Potrafi określić wskazania i przeciwwskazania do zabiegów z zakresu terapii manualnej. Merytorycznie uzasadnia skuteczność zabiegów z zakresu terapii manualnej.
	4	Wynik kolokwium na poziomie 77%-84% Zna zasady diagnostyki na potrzeby terapii manualnej. Potrafi określić wskazania i przeciwwskazania do zabiegów z zakresu terapii manualnej. Merytorycznie uzasadnia skuteczność zabiegów z zakresu terapii manualnej. Zna metody diagnostyczne z wykorzystaniem aparatury diagnostyczno-pomiarowej.
	4,5	Wynik kolokwium na poziomie 85%-92% Zna zasady diagnostyki na potrzeby terapii manualnej. Potrafi określić wskazania i przeciwwskazania do zabiegów z zakresu terapii manualnej. Merytorycznie uzasadnia skuteczność zabiegów z zakresu terapii manualnej. Zna metody diagnostyczne z wykorzystaniem aparatury diagnostyczno-pomiarowej. Wykazuje wysoki poziom wiedzy odnośnie możliwości zastosowania poznanych technik leczenia manualnego
	5	Wynik kolokwium na poziomie 93%-100% Zna zasady diagnostyki na potrzeby terapii manualnej. Potrafi określić wskazania i przeciwwskazania do zabiegów z zakresu terapii manualnej. Merytorycznie uzasadnia skuteczność zabiegów z zakresu terapii manualnej. Zna metody diagnostyczne z wykorzystaniem aparatury diagnostyczno-pomiarowej. Wykazuje wysoki poziom wiedzy odnośnie możliwości zastosowania poznanych technik leczenia manualnego. Potrafi zaplanować działania terapeutyczne z użyciem poznanych technik manualnych.
Ćwiczenia (CP)	3	Wynik zaliczenia praktycznego na poziomie 61%-68% Zna zasady diagnostyki na potrzeby terapii manualnej. Potrafi określić wskazania i przeciwwskazania do zabiegów z zakresu terapii manualnej
	3,5	Wynik zaliczenia praktycznego na poziomie 69%-76% Zna zasady diagnostyki na potrzeby terapii manualnej. Potrafi określić wskazania i przeciwwskazania do zabiegów z zakresu terapii manualnej. Wykorzystuje zdobyte umiejętności w teorii.
	4	Wynik zaliczenia praktycznego na poziomie 77%-84% Zna zasady diagnostyki na potrzeby terapii manualnej. Potrafi określić wskazania i przeciwwskazania do zabiegów z zakresu terapii manualnej. Wykorzystuje zdobyte umiejętności w teorii. Potrafi zademonstrować poznane techniki terapeutyczne.
	4,5	Wynik zaliczenia praktycznego na poziomie 85%-92% Zna zasady diagnostyki na potrzeby terapii manualnej. Potrafi określić wskazania i przeciwwskazania do zabiegów z zakresu terapii manualnej. Wykorzystuje zdobyte umiejętności w teorii. Potrafi zademonstrować, dobrać i wykorzystać poznane techniki terapeutyczne.
	5	Wynik zaliczenia praktycznego na poziomie 93%-100 Zna zasady diagnostyki na potrzeby terapii manualnej. Potrafi określić wskazania i przeciwwskazania do zabiegów z zakresu terapii manualnej. Wykorzystuje zdobyte umiejętności w teorii. Potrafi zademonstrować, dobrać oraz wykorzystać poznane techniki terapeutyczne. Wykazuje zaawansowany stopień wiedzy odnośnie poznanych technik leczenia manualnego.

5. BILANS PUNKTÓW ECTS – NAKŁAD PRACY STUDENTA

Kategoria	Obciążenie studenta	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
LICZBA GODZIN REALIZOWANYCH PRZY BEZPOŚREDNIM UDZIALE NAUCZYCIELA /GODZINY KONTAKTOWE/	40	40
Udział w wykładach	20	20
Udział w ćwiczeniach kształtujących umiejętności praktyczne	20	20
SAMODZIELNA PRACA STUDENTA /GODZINY NIEKONTAKTOWE/	10	10
Przygotowanie do wykładu	2	2
Przygotowanie do ćwiczeń kształtujących umiejętności praktyczne	5	5
Przygotowanie do kolokwium/zaliczenia praktycznego	3	3
ŁĄCZNA LICZBA GODZIN	50	50
PUNKTY ECTS za przedmiot	2	2

*niepotrzebne usunąć

Przyjmuję do realizacji (data i czytelne podpisy osób prowadzących przedmiot w danym roku akademickim)

.....